

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele sè se adreseze la Redac- tiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	Èr banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci		TIPOGRAFI'A DIECESANA in ABAD.
„ „ „ „ „ j. a. 7 franci		

INVITARE DE PRENUMERATIUNE LA

„BISERIC'A si SCÓL'A“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu 1. Iuliu a. c. st. v. deschidemu abonamentu nou la „Biseric'a si Scól'a.“

Rogàm pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „tipografi'a diecesana“ pretulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.
 „ „ „ „ „ jum. anu . . . 2 fl. 50
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 franci
 „ „ „ „ „ pe j. de anu 7 „

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vomu fi imbratisiati de asemenea simpatii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Numerulú presinte e celu de pe urma ce-lu mai tramitemu abonentiloru vechi, cari nu si-au renoitu anca abonamentulu. Rogàm pre toti acei domni caror'a le espira timpulu abonamentulu pe 1/2 a. c. se-si renoiesca abonamentulu de timpuriu se nu fimu siliti a intrerupe espedarea jurnalulu.

Redactiunea.

Statiunile invetiatoresci si Invetiatorii.

Superioritatea scolara a impartitu statiunile invetiatoresci in trei clase, asemenea si pre invetiatorii — astfelu, ca unu invetiatoriu mai pucinu calificatu se nu póta ocupá o statiune mai bine dotata pana candu adeca suntu si concurgu invetiatorii cu calificatiune corespundietória. Superioritatea scolara nu s'a opritu la atât'a numai, ci a mersu mai departe cu ingrijirile sale, — pe

fia-care anu indémna comunele bisericesci si organele sale subalterne, se imbunésca dotatiunea invetiatoriloru. — Resultatulu acestoru staruintie lu-vedemnu in praxa. Legea pentru instructiune a staveritu minimulu salariulu invetiatorescu — la 300 fl. afara de quartiru; la scólele comunale se si obsérva acestu postulatulu alu legii si numai in casuri straordinarie se face abatere dela elu, pestrecandu cu ceva peste minimu; invetiatorii dela scólele de statu suntu mai binisioru dotati, — in proportiune inse cu pregatirile invetiatoriloru confessionali, salariile si a acelu de statu si acelu comunali, suntu mai slabe de câtu face dotatiunea invetiatoriloru nostrii bine calificati.

Publiculu nostru cunósce salariile invetiatoresci numai in urm'a concurselor publicate pentru statiunile vacante. Pe fia-care anu se publica celu pucinu doue-dieci concurse cu dotatiune de 3—4—5 sute florini, ba suntu unele câte cu 6—7—8 sute la anu si aceste mai vertosu in comunele, cari oteru invetiatoriulu si pamentu aratoriu. — Noi din anima ne bucuràm de provisiunile aceste si le privimu de semne bune, cà adeca poporulu cuprinde insemnetatea scólei si e gata a jertfi ce i este cu putintia ca se radice invetiamentulu poporulu la o trépta corespundietória nu numai legei, ci chiar interesulu seu binepriceputu; cu câtu unu invetiatoriu e mai bine dotatu, pe atâtu se astépta mai multu folosu dela densulu.

Din cele espuse pana aci conchidemu, cà in ce privesce salarisarea invetiatoriloru poporali, noi suntemu in stare a face concurentia cu statulu si cu comunele politice si — de sine se intielege — si cu alte confessiuni, cu cari impreuna locuimu in tíera. Edificiele scóleloru nóstre in cele mai multe comune suntu renovate conformu recerintieloru, multe suntu nóue chiar si frumóse si provediute abuna-óra ca si altele, cari

nu stau sub îngrijirea organelor confessionali; cele mai multe nu potu fi exceptionate din partea inspectorilor de statu. Pana aci deci se implinesce dîs'a dlui consiliaru ministerialu P. Göncki: „cà între scólele poporali de statu, comunali si confessionali din tíera numai intr'atâta pôte subversá vre-o deosebire, in câtu cutare jurisdictiune scolara a omisu a desvoltá la scólele ei posibilitatea de emulatiune.“

Mai avemu noi si alte scoli, cu edificie mai pucinu corespundietórie si cu invetiatori mai slabu dotati; aceste scoli suntu numai de necesitate, le privimu numai de interimale pana candu adeca vomu fi in stare a le inlocuí prin altele; numarul lor scade din anu in anu, sustarea lor depinde dela imprejurári, — o schimbare de invetiatoriu, ori de preotu in comuna, o interesare mai viia din partea inspectorului tractualu séu a notariului cerc. s. a. usioru produce o stramutare esentiala in ce privesce sórtea scólei si din starea ei nebagata in séma se radica si se strafoméza intr'unu edificiu, care se fia celu d'antáiu in comuna, precum adeca si trebue se fia.

Scólele aceste de necesitate suntu numai in comune mai mici si mai serace si organele confessionali dimpreuna cu comunitatíle bisericesci si-punu tóta silinti'a ca se le radice si se le faca corespundietórie. De aru fi ele comunale, anca nu aru fi mai bune, ba — mai rele, pentrucà organele confessionali nu s'aru interesá de sórtea lor; mi-vine a crede, cà déca aceste scoli aru fi chiar de statu, anca n'aru fi mai bine provediute, de-si aru costá fara asemenare mai multu de câtu astadi. Organele guvernului mirenescu par'cà nici nu punu mare pondu pe aceste scoli, parte pentrucà nici nu potu strabate pela tóte, parte cà nici nu potu face vre-o schimbare intr'ensele: cu tóte aceste in multe comune ascunse, marginasie, departate de drumulu tierii, affi scoli bine organizate, cu invetiatori stabili de-si mai slabu dotati, cu edificie corespundietórie; in comunele bisericesci si de prin atari locuri s'a sternitu o emulatiune nobila între sine pentru radicarea scóleloru, dispusetiunea buna nu lipsesce nicairi, serac'á asijderea nu e pedica neresturnabila; atragere catra scóla se pôte observá in comunele cele mai slabe, unde suntu conducetori intielepti.

Privita scól'a confessionala din punctu de vedere alu progresului in invetiamentu, alta icóna cu totul inversa ni intinde ea naintea ochiloru. Scólele de clas'a a trei'a suntu, cari preste totu aru potea stá sub critic'a specialistiloru, fara ca invetiamentulu dintr'ensele se nu fia urgísitu. Scólele din statiunile de clas'a adóu'a, dar mai vertosu din cele de clas'a antáia, peste totu luate — suntu departe d'a satisfice asteptarile si acelu mai pucinu pretentiosi. E

adeveratu cà invetiatorii cei mai distinsi suntu toti asiediati dupa placulu si vointi'a lor — in statiunile de frunte si e raru casulu de unu invetiatoriu de ceva-si renume, se nu fia alesu de comunele cu scoli mai bine dotate; acesti'a apoi si facu din destulu chiamarei lor si progresulu din asemine scoli produce bucuría in totu romanulu interesatu de viitoriulu bisericeii si natiunei sale; dar e adeveratu si aceea cà multe statiuni invetiatoresci de clas'a antáia si adóu'a suntu ocupate de invetiatori cari nu producu nici unu folosu, de dupa cari nu se vede nici unu progresu. Suntu destule statiuni de clas'a antáia cu invetiatori cari sub decursulu anului n'au intratu macar un'a-data in scóla cu scopulu seriosu d'a instruí, deci urmarea frésca este, cà la esame scolarii au produsu rusíne pe capulu lor, éra pentru viétia n'au crescutu nici unu invetiacele care se li fia spre lauda. — Cumca pentru ce acesti'a suntu aplicati la statiuni bune si de frunte? — acést'a o sciu. Ei adeca suntu alesi in speranti'a cà voru fi harnici. — Pentru ce ei suntu suferiti in asemine statiuni si pe mai departe? Ast'a intr'adeveru nu o pricepu.

A succesu corporatiuniloru superiori bisericescii a efeptul oper'a cea mai grea in privinti'a aplicarii legii pentru instructiune, de carea pe la anii 1868—70 ne temeamu si ne inspaimentamu ca de naluca; a succesu dîcu in mare parte consistoriiloru a regulá salariile invetiatoresci si a escitá emulatiune intru radicarea edificielor scolaru, — eu credu cà regularea invetiamentulu in scólele unde acel'a nu este regulatu, nu va intimpiná greutati nici pe diumetate ca si cele de pana aci. — Dupa mine cestiunea e de totulu chiara si usióra de deslegatu. — *Invetiatorii se se decreteze de intariti pe viétia déca voru satisfice chiamarei lor, déca adeca voru aratá sporiu, din contra — se se decreteze de amovabili. De alta parte invetiatorii buni din statiuni mai slabe se fie ajutorati la aplicarea lor in statiuni mai bune. La tóte casurile obveniende se se lucre pentru stîrpirea nepotismului si a altoru interese locali.*

Invetiatorii la casu de scusa indata stau gata cu antisti'a, cà nu se îngrijesce de salariulu invetiatorescu, — cu parintii, cà nu tramitu regulatu pruncii la scóla s. a. — Omenii de scóla, barbatii de specialitate voru scí cumpani scusele de dupa adeverat'a lor valóre si voru scí face deosebire între vin'a antistiloru si omissiunea in invetiatoriloru. —

E mare pecatu, déca invetiatoriulu intrelasa a-si implini detorinti'a sa; o comuna intréga peste dieci de ani devine pedepsita prin elu, — pentru o crima ca acést'a totusi nu prea audímu ca invetiatorii se se íee la respunsu. Suntu invetiatori

in statiuni bune si cu indemana, pre cari omulu nu ii vede nici la o adunare invetiatorésca, séu déca vinu, vinu numai din síla; acesti'a suntu despre cari vorbimu, pre acesti'a ii potemu cercetá ori si candu, — scól'a loru nici odata nu ne va indestulá.

Preotii ceru cu ostentatiune, ca deplinirea parochieloru se se faca dupa meritulu, ori gradulu de cualificatiune alu individului, doveditu prin praxa de câtiva ani in viéti'a preotiésca, — nici invetiatorii nu doreseu alta, decâtu *ca cei ce se ostenescu dintre ei, se fie prepusi celor'a cari in statiunile cele bune nu facu nici unu progresu.*

A—nu,
invetiatoriu rom.

Epistótele parochului betranu.

IX.

Iubite nepóte!

Incependu-se lucrulu de campu, am fostu incetatu cu epistótele mele; nici tímpu nu aveam, dar nici n'am voitu se incomodezu fratii preoti si invetiatori, candu tocmai si ei suntu mai ocupati, unii cu secerisiulu, altii cu lucrulu viiei dupa cum li s'a ajunsu din talanti. Acuma inse pentrucá au intratu ploile, noi preotii betrani siedemu tóta diu'a in casa, numai limb'a clopotului ne chiama din candu in candu la biserica, deci mai lapedámu grijele lumesci si ne deprindemu si cu lucruri sufletesci, precum suntu la mine adeca epistótele ce tí-le scriu cu atáta bagare de séma, necumva se alunece intr'ensele gresieli, in urm'a caror'a se patiescu ca de es. par. Cíor'a cu par Munteanu, cáci cam asia suntem noi mai toti preotii, — déca intrámu in lucru, voimu a-lu si duce in sfersítu si apoi la calea jumetate ne tredímu, cá ni se rostogolescu grele pedeci, preste cari inse voimu a trece. In teneretiele mele nu erá asia; cine scrié ceva in gazete, erá scrisu, nimenea nu-lu mai confundá, acuma vedu cá si in asta privintia s'a schimbatu lumea.

Mi-a cadíutu bine Iubite nepóte! candu am cetitu in nrulu trecutú alu foiei, cum suntu de laudati preotii betrani. — Ori cine a scrisu acea scrisóre, adevéru si curatu a scrisu. Noi ne-amu sciutu portá astfelu in fruntea ómeniloru, cátu poporulu intregu ne cinstesce si ne asculta; noi insíne cinstimu pre cei mai mari si ascultámu de densii, intre olalta traímu ca fratii, deci si poporulu ne cinstesce si asculta de noi; portulu preotiescu si datinile cele vechi, le pestrámu cu scumpetate, asijderea si poporulu. Par. Terentie si par. Aurelie d. es. se minunéza cá poporenii mei aducu prescuri la biserica si facu prinóse si inzestréza biserica cu lumini, carti si a. — ei nu seiu cá din cas'a mea anca se tramitu ajútórie stei bisericí, éra preutés'a la totu adóu'a Dumineca aduce ea singura câte o liturgia de prescuri si de patru-ori in anu facemu pomenirea mortíloru nostrii; poporulu urméza dupa esemplulu nostru. Acést'u dice par. Aurelie cá e bigotismu — séu cum dice. — Dar eu asiu vrea se scíe par. Aurelie, cá mie nu mi atátu de castigulu materialu (carele fia dísu intre noi ar prinde bine si dsale de multe-ori), ci eu si noi toti preotii betrani aflámu in acésta datina unu midilocu, prin carele atragemu poporulu la biserica, sternimú

intr'ensulu stima catra umbr'a reposatíloru iubiti, immoiámu prin acést'a anele impetrite si le induplecámu a aratá cínste catra noi, cari facemu rugatiuni pentru vii si pentru morti scl. — Multe asiu potea se-ti scriu despre materia acést'a precum si despre portulu preotiescu, aseminea si despre cínstea ce trebuie se aratámu catra cei mai mari, cari tóte au urmari bune asupra poporeníloru precum adeca s'a si spusu in nrulu trecutú alu foiei, — dar acuma am voia se-ti scriu despre alta-ceva, ce intereséza pre preoti si ce trebuie se íee la cunoscentia mai vertosu preotii mai teneri, cari adeca anca n'au facutu multa praxa in viéti'a pastoralá.

Este sciutu, cá in Franci'a e eruptu coler'a asiatica, se sustiene pe acolo de o luna si mai bine; alte imperatii si tieri din intréga Europ'a, cuprinse de frica si cutremuru, au luat mesuri, ca se indeparte dela sine acésta lovitura crancena, séu dupa cum dícemu noi: acésta maná alui Ddiu. — Nu seiu din voi'a lui Ddiu, au din puterea ómeniloru — este, destulu cá pana acuma ból'a si mórtea naprazna s'a localisatu pre unu teritoriu din Franci'a de unde n'are putere a strabate peste hotare; cu tóte aceste doftorii si invetiatii stau la panda, ca la casu de s'ar ívi acestu óspe neplacutu, se ffa cu indemana. Regii si imperatii au tramisu anume ómeni invetiati si indrazneti pana la faci'a locului ca se se cúnosca cu ból'a acést'a scarnava, cari apoi au si facutu raporturi despre cele-ce au vedíutu si au íscusitu. — Noi preotii avemu mai multu nacazu cu bólele epidemice, pentrucá ori-cum ne-am ferí, nu potemu se nu venimú in legatura cu bolnavii si cu mortii precum si cu acei'a cari suntu in apropiarea loru. Doftorii oprescu pre ómenii sanetosi d'a se apropiá de cei bolnavi, chiamarea nóstra ne indémna a fi totu intre ei. Deci de cine se ascultámu: de doftorii au de chiamare? Acésta întrebare credú cá e pusa la tímpu si chiar pentru acést'a indraznescu Iubite nepóte a implé scrisórea acést'a de colera; dta ínsé nu te teme nimica, nu te vei molipsi de ea.

Ból'a acést'a crancena mai antáiu s'a ivitu in lume la anulu 1817 pe tiermii Gangesului si in vr'o câtiva ani au desiertatu mai tóta India resaríténa; la anulu 1818 s'a ivitu in Ceylon, la 1819 in Siam, la 1820 in China, la 1821 in Java, la 1822 in Persia si Syria, la 1828 in tienutul mării Caspice. La noi s'a ivitu in 1830—31 si 1848 in deplina putere si a seceratu multe victime; de amendóue-órite a venitú de catra Rusi'a, de unde deducemu cá primejdi'a din acea parte e mai mare de cáta de catra Franci'a.

Primejdi'a colerei pentru aceea e mare, pentrucá e mai lipitiósa dintre tóte bólele epidemice; semnele de prevestítie ei suntu: slabi'a, tremurarea, lancedímea membreloru, imbetarea de capu, lips'a de apetitu, neodíhn'a sufletésca, inferbentarea, sudorile reci, dupa cari de comunu urméza: cáraitulu in stomacu, intaritare spre vomatu; resuflarea se ingreunéza, recescú manele si pitiórele, slabescú pulsulu, ochii cadu in capu si suntu rosii impresurati de cercuri venete, faci'a devine palida, slabi'a ce a venitú la midilocu arata o lupta crancena cu mórtea.

Doftorii in vremile din betrani vindecáu ból'a acést'a prin aceea, cá taiáu intr'o vëna din man'a bolnavului, din care de rendu iesiá sange negru si ingrosiatu. Mai tardiu au inceputu a întrebúntiá vesminte incaldíte, cu cari infasiuráu corpulu bolnavului, la pitióre i-puneau caramidi calde, lu-puneau pe aburi caldi si i dadeau se beea herbateuri de

socu si de cretisióra, in cari puneau piperi, piparca, aiu; frecau membrele corpului cu otietu saratu. Au opritu pre ómeni a intrebuintiá de apa rece nici se nu se scalde in intr'ens'a. Laptele anca nu se recomenda, nici crastavetii, nici pómele, nici pescele uscatu, nici mancarca grasa — asia cátu nu sciamu de multe-ori ce se mancám si ce se bemu. Rachiu de finiori si vinu rosiiu nu pré au ómenii nici chiar preotii dela sate, in mancari éراسi nu pré poteamu se alegemu, deci de multe-ori eram siliti a traf dupa cum nu ne invetiau doftorii.

Eu multiamita lui Ddiu, pana acuma am scapatu cu viéti'a, dar nu potiu negá — m'am cam si feritu, ca nu cumva se mi se intemple vre-o nepasta. — Am luatu adeca invetiatura dela preotii mai be-trani de cátu mine, mi-am infasiuratu stomaculu cu flanelu, ca se fiu scutitu de recéla, demanéti'a indata dupa sculare si dupa rogatiunile indatinat, am dejunatu, candu mi-cercetamu poporeni, dadeamu numai invetiaturile si indrumarile cuviintiose, apoi me indepartamu fara amenare din casa, nici intr'unu locu nu m'am aratatu fricosu; manele mi le spelamu desu in otietu, de asudare nu me feriam numai de recéla; pre poporeni ii imbarbatamu se fie intiepti si rabdatori, celoru bolnavi li racomendamu apa de orzu caldutiá in locu de apa rece, ii puneamu se stee in aburi caldi numai gur'a li-o lasamu desvelita, ii asiediam apoi in patu si prin incaldíre ii faceam se asude. — In modulu acest'a mi am scapatu multi poporeni dela mórté; Ddiu m'a scapatu si pre mine si impreuna I-dámu multiamita pentru nemarginit'a Sa bunetate.

In timpurile mai nóue se dice, cá ból'a se produce prin nisce vermuleti fórté mici numiti *acrobii*, cari suntu in póme, in apa si in aeru; acesti'a déca strabatu in stomacu, slabescu poterea omului, deci omulu se caute a ii invinge prin caldur'a din stomacu, de carea pieru.

Ddiu scie ce e pricin'a, atát'a vedem, cá invetiatií nici pana in diu'a de astadi n'au ajunsu a a aflá mijlocu d'a aperá omenimea de nisce vermuleti mai mici de cátu ca omulu se ii póta vedé cu ochii firesci.

Multi invetiati dícu, cá sciinti'a nóstra popéscá nu e deseversita: óre mai deseversita e a loru?

Din colera si celu mai invetiatu va potea scóte invetiatur'a, cá déca nu alta, — ómenii se mai apropia de Ddiu, pe unu timpu mai incéta a se luá in desiértu numele Lui, érá bisericile devinu mai cercetate fara ca noi preotii se ii silimu a se face crestini mai rívnitori.

La casulu de s'ar ivi si la noi coler'a, asiu sfatú pre confratii preoti spre un'a: ca adeca se nu fia nici fricosi nici incrediuti in sine.

D i v e r s e .

* Esc. Sa Par. Metropolitu gr. cat. Ioanu Vancea din Blaju a ajunsu a seversí unu lucru ma retiu, de mare insemnatate pentru fiii Sei sufletesci si printr'ensii — pentru intrég'a natiune romana. Din economiele Sale adeca a radicatu la Blaju unu „seminariu pentru junimea romana gr. cat. studiósá“ Acestu seminariu se va deschide cu inceputulu anulului scolasticu viitoriu 1884/5 si va adapostí de-ocamdata 60 gimnasisti cu cuartiru, viptu, luminare, spelatu, incaldítu si leacuri din apoteca la casu de lipsa — tóte aceste numai pentru 100 fl. la anu. — Noi fericitámu archi-dieees'a Blajului pentru Archiereulu

ei celu atátu de interesatu pentru cultivarea eparchiotiloru Sei. Jertfele Archiereului fie recompensate prin recunoscinti'a fiiloru Sei sufletesci.

† Necrologu. *Vasile Stoianu* teologu absolutu au reposatu in 15 Iunie a. c. si s'au inorméntatu la 16 c. cu o ceremonie funebrala straordinara in comun'a Chesintiu, asistând la conductulu ceremonialu alu defunctului P. Onor. Domnu Ioanu Tieranu protopresbiterulu tractulu alu Lipovei, cu mai multi preoti invetiatori si alte persóne inteleginte. Pre defunctulu lu-deplángu parintii, némurile, amicii si cunoscutii de diferite categorii. Fie-i tierín'a usióra si memori'a binecurentata!

* Sanct. Sa Par. Patriarchu Germanu Angeliciu din Carlovitiu septeman'a trecuta a cercetatu Belgradulu capital'a Serbiei, unde a fostu primitu cu mari ovatiuni.

* Hymen. *Iosifu Moga* teologu absolutu alesu de capelanu in comun'a Chesia in Biharea — la 13/25 Iuliu a. c. fidentiatu de socia pre *Lucreti'a Iancu* fiic'a dlui Ioanu Iancu invetiatoriu in Tarianu.

* Fapte nobile. Dlu Vice Comite alu Aradului Ormos Péter aflandu-se ca óspe stabilu la scaldile din Monés'a in 8/20 l. c. in intielegere cu pretorele cercualu a decisu a se edá unu concertu in favórea acoperirei speseloru necesarii la scólele rom. cat. si gr. or. romana din Monés'a, spre care scopu a-a incursu 41 fl. 40 cr. venitu curatu, care impartindu-se, am primitu la mâna 20 fl. 70 cr. v. a. adeca dóue-dieci fl. 70 cr. inmanuindumi-se prin Spect. Dnu pretore cercualu Paradeiser Lajos ca aranatorele concertului. — In concertu ni a facutu ascultatoriloru mare bucuriá Dn'a Gabriella Ionescu escelandu intre tóte damele producátorie.

Facendu acestu faptu nobilu O. P. cunoscutu, mai vinu o adauge ca totu in aceiasi dí stimabila Dna notarés'a din Socodoru Maria Varga ni-a surprinsu cu icon'a Stei Treime daruindu-o bisericeii gr. or. din Monés'a.

Binefacatoriloru multiamindu-le pentru marini-mósele fapte, din anima li oftámu se traéscá la multi ani fericiti! *Zacharia Miliánu*, preotu gr. or.

C o n c u r s e .

Se escrie concursu pre statiunea invetiat. din *Pilulu-mare*, cu terminu de alegere pe 12 Augustu st. v.

Emolumintele suntu :

1. Salariulu anualu 500 fl. v. a. in bani gata, care se va primí regulatu in patrari de anu
 2. Stolele indatinat dele inormentari.
 3. Cortelu liberu cu 2. chilii si gradina de legumi.
- Alesulu déca va aratá progresu intru invetiamentu si conducerea corului, póte contá la meliolarea salariului.

Cei ce voru avea cunoscinti'a noteloru de cantu, avendu cualificatiunea receruta, voru fi preferiti.

Doritorii de a ocupá acestu postu, voru avea a-si trimate recursele, instruate conformu Statutului organicu si a regulamentului consistorialu, P. O. Domnu Petru Chirilescu protopresbiteru si Insp. Seculariu in Kétegyháza.

Dela recurenti se pofteste a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la Sftá Biserica din locu pentru de a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Pilulu-mare la 29. Iunie 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine. *Petru Chirilescu*, m. p. Ppbiteru. Inspectoru scolariu.

In conformitate cu decisulu V. Cons. diecesanu alu Caransebesiului dto. 3 Maiu a. c. Nr. 353 B. se escrie concursu pentru ocuparea postului de capelanu pe langa nepotintiosulu preotu Ioanu Radulescu din comun'a *Dragsin'a* protopresbiteratulu Jebelului cu terminu de concurare pana la 20 Augustu a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: a) $\frac{1}{3}$ parte din un'a sesiune parochiala comosata cl. I. b) $\frac{1}{3}$ parte din tóte venitele stalare dela 112 familii c) $\frac{1}{3}$ parte din birulu parochialu si adeoa: 84 case dau $\frac{1}{4}$ éra 28 case dau cate 5 oche de bucate parte grau parte cucuruзу.

Doritorii de a competá la acestu postu au a-si trimité suplicile de concursu instruate conformu stat. org. si regulamentulu pentru parochii parintelui protopresbiteru Alesandru Ioanovicu in Jebelu pana la terminulu susu indicatu

Recurintii sub durata concursulu au a se presentá in s. biserica in vr'o Dumineca séu serbatóre spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Dragsina in 15 Ialie 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Conformu ordinatiunei V. Cons. diecesann alu Caransebesiului dto. 4/16 Maiu a. c. Nr. 271 S. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a confes. gr. or. rom din comun'a *Scul'a*, protopresbiteratulu Jebelului cu terminu de concurare pana 18 Augustu a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acestu postu: In bani gata 120 fl. 24 meti grau, 24 meti cucuruзу, 2 jugere pamentu aratoriu si 1 jugeru fenatiu, gradina estravilana 1000. st. □ din izlazu 800. 0, □, jumetate de jugeru pasiune, pentru conferintia 10 fl. dela inmortentari a 50 cr. — lemne are se-si cumpere invetiatoriulu din suma de 120 fl. avendu a cere numai trasuri pentru adusu, cortelu liberu cu 2 chilii, stalau si cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acest postu suntu poftiti ca suplicele loru de concursu instruate conformu prescriseloru stat. org. sa le trimita parintelui protopopu Alesandru Ioanovicu in Jebelu pana la susu indicatulu terminu.

Sculia in 29 Iunie 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Protopopulu tractualu.

Pe teritoriulu subsemnatulu Consistoriu se afla vacante urmátórele statiuни invetiatoresci:

I. In tractulu Oradii-mari.

1. *Felcheriu*, cu salariu de 40 fl. 10 cubule de gráu, $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Sentelecu*, cu salariu de 100 fl. 8. cubule de cucuruзу $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Tasiadu*, cu salariu de 50 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, $\frac{1}{2}$ cubulu de fasole, 9 orgii de lemne, 150 portii de fenu, 150 de fuidóre, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Dernisióra*, cu salariu de 30 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, 10 jugere de pamentu estravilanu, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Brusturi*, cu salariu de 45 fl. 3 cubule de gráu, 10 jugere de pamentu estravilanu, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorale.

II. In tractulu Pestesiu.

1. *Belnac'a*, cu salariu de 120 fl., 5 jugere de pamentu estravilanu, quartiru cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Bulzu*, cu salariu de 160 fl. 6 orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Damosiu*, cu salariu de 100 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Loreu*, cu salariu de 100 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Pestesiu*, cu salariu de 50 fl. 20 cubule de bucate, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

6. *Ponóra*, cu salariu de 130 fl., 6 cubule de cucuruзу sfarmatu, $1\frac{3}{4}$ cub de fasole, 130 fuidóre, 6 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Remeti*, cu salariu de 100 fl. 4 orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

8. *Siuncuiusiu*, cu salariu de 160 fl. quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

9. *Picleu*, cu salariu de 120 fl. 4 cubule de grau, 4 cub. de cucuruзу, 4 orgii de lemne, quartiru liberu cu veniturile cantorali.

10. *Tinodu* bani gata 60 fl., 9 cub. de cucuruзу sfarmatu, 4 stengeni de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

III. In tractulu Tinc'a.

1. *Forosigu-Hodisiu*. O, cu salariu de 170 fl. 4 cub. de grau, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 6 orgii de lemne, quartiru in natura si veniturile cantorali.

2. *Osiandu*, cu salariu de 50 fl. 15 cub. de bucate, 130 portii de fenu, 4 orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Valea-mare-Miheleu*, cu salariu de 32 fl., 12 cubule de bucate, 10 portii de fenu, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 4 orgii de temne, quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Sititelecu*, cu salariu in bani gata 44 fl. 80 cr. 12 cub. de bucate, 3 orgi de lemne, $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu estravilanu, cortelu in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

IV. In tractulu Beliu.

1. *Dumbraviti'a*, C, cu salariu de 200 fl. quartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Grosi*, cu salariu de 60 fl., 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, quartiru in natura cu gradina de legumi, 200 portii de fenu, 10 orgii de lemne si veniturile cantorali.

3. *Hasimasiu*, cu salariu de 60 fl., 7 cub. de cucuruзу, 100 portii de fenu, 6 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Capeln'a* cu salariu de 60 fl., 6 cub. de gráu 6 cub. de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 5 orgii de lemne, quartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Susagu*, cu salariu de 96 fl. 14 cub. de bucate $\frac{1}{2}$ grau $\frac{1}{2}$ cucuruзу, un'a portie de fenu si un'a

portie de paie dela ficcare numeru, 8 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

6. *Siadu-Rogozu*, cu salariu de 100 fl. 18 cub. de bucate, $\frac{1}{2}$ grau $\frac{1}{2}$ cucuruзу, 8 orgii de lemne 1 portie de fenu dela totu numerulu, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Mareusiu*, cu salariu de 50 fl. 31 cr.—5 cub. de grâu 5 cub. de cucuruзу, 100 portii de fenu, 5 orgii de lemne, — cuartiru in natura cu gradina de legumi.

8. *Rohani* cu salariu de 40 fl. 6 cub. de grâu 6 cub de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

9. *Ursadu*, cu salariu de 40 fl., 5 cub. de grau, 5 cub. de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub de fasole, 5 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

V. In tractulu Beiusiu

1. *Dobresci*, cu salariu de 90 fl. 10 cub. de bucate, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Crancesci*, cu salariu de 80 fl., 10 cub. de bucate, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Seucani*, cu salariu de 126 fl. 8 cub. de cucuruзу, 120 portii de fenu, 120 de fuióre, 8 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

VI. In tractulu Vascon.

1. *Seudu-Ferice*, cu salariu de 100 fl., 5 cub. de grau, 3 cub. de cucuruзу, 1 cub. de fasole, 180 portii de fenu, 8 punti de lumini, 8 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Gurani-Cociub'a*, cu salariu de 100 fl., 4 cub. de cucuruзу, 4 cubule de grau, 150 portii de fenu, $\frac{1}{2}$ cub. fasole. 150 de fuióre, 8 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

Recurentii pentru vreun'a din aceste statiuni au se tramita rogarile sale, ajustate cu documintele necesarie, conformu statutului organicu numai decátu la subsemnatulu Consistoriu in Oradea-mare (Nagy-Várad)

Oradea-mare 12 Iuliu, 1884.

Consistoriulu gr- or. oradanu.

Ieroteu Belesiu m. p.
protosincelu, vicariu episcopescu.

Amesuratu ordinatiunei Venerabilului Consistoriu diecesanu gr. or. din Oradea-mare ddto. 28 decembre 1883 Nr. 1463. Pl., se deschide concursu pentru deplinirea vacantului *protopresbiteratu alu tractului Pestesiu*, cu terminu pana la 14/26. Augustu 1884.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

a) Tacs'a prescria dela siedule (licentiele) de cununia, câte doi florini;

b) Biru protopresbiteralu dela pretii din parochiele care dupa norm'a competintiei sidocsiale sunt de clas'a prima, — câte unu cubulu de bucate; éra dela pretii din parochiele de clas'a a dou'a, câte unu jumetate cubulu pe anu, ori in relutu, — pretiulu curinte alu acelorbu bucate;

c) Pentru visitarea factica a bisericiloru câte 5 fl. pe anu, dela o parochia organizata;

d) Fiitoriulu protopresbiteru — si pana la devinirea in vacantia a parochiei protopresbiterale — cu aprobarea ulterioara din partea Venerabilelui Consistoriu, va potea ocupá parochia vacanta *Orthiteagu*, care asecura unu venitu anualu de 400 fl. — séu si alt'a parochia vacanta din tractu.—

Emolumintele de sub lit. a) b) c) si d) compute in bani, dau o suma numerica, ce corespunde minimulu dotatiunei staverite pentru protopresbiterii din districtulu Consistoriului oradanu.—

Se recere dela recurenti ca se produca documinte autentice „cá pe langa sciintiele teologice posedu si cele juridice, séu baremu filosofice, — si cá suntu binemeritati pe terenulu bisericescu, — conformu §-lui 3. din „regulamentulu pentru deplinirea protopopiatelor.“

Recursele — adresate comitetului protopresbiteralu alu Pestesiuului — se se tramita pana la terminulu de mai susu comisariului consistorialu *Toma Pacala* preotu in *Jaca* (Zsáka) post'a ultima *Furta*.—

Datu in *Jaca* 8/20. Iuliu 1884.—

In contielegere cu comitetulu protopresbiteralu :

Toma Pacala, m. p.
preotu gr. or. comis. consist.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a I-a din comuna *Aliosiu*, in protopresbiteratulu Lipovei, prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de alegere pre din'a de 19 Augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt:

1. Una sessiune de pamentu (30 jugere).

2. Gradina de legumi de 1. jugeru.

3. Birulu si stolele usuate.

Dela recurenti se cere testimoniu de cualificatiune pentru parochii de clas'a prima, si testimoniu de 8 cl. gimnasiali; si maturitatea, ér nepresentandu-se recurenti de acestia—de ajunsu se voru primi si cei cu pregatiri pentru clas'a II. inse numai de cei cu 8 cl. gimnasiali si cu maturitate.

Recursele astfelu instruite si adresate comitetului parochialu, se se tramita P. On. D. Protopresbiteru *Ioanu Tieranu* in Lipova celu multu pana 14 Augustu st. v. a. c.

Recurentii au a se presentá in vre o Duminica ori serbatória in s. biserica din *Aliosiu*, spre a-si aratá destesitatea in cantari si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la 9 Iuliu v. 1884.

Vasilii Zamfroviciu m. p. *Veniaminu Martini m. p.*
pres. comit. par. not. comitet.

Cu scirea mea : *Ioanu Tieranu m. p.* protop.

Se escrie concursu pentru indeplinirea postului invetiatorescu dela una scóla romana gr. or. ort. confess. din comun'a *Cuvinu*, cottu Aradu, inspectoratulu Síriei — (*Világosiu*) — cu terminu de alegere pe 6/18 Augustu a. c.

Cu acest post suntu impreunate urmatorele emoluminte :

1). Salariu in bani gata 240 fl. (in cátu inse din acést'a suma numai 120 fl. v. aust. suntu preliminati pe 1884, alesulu numai dela 1 Ianuariu 1885 va potea reflectá la salariulu de 240 fl.

2). 12 jugere paméntu aratoriu estravilanu comassatu.

3). 12 orgii lemne de focu, din cari e a se incaldí si scól'a;

- 4). Pentru conferintie 10 fl. v. a.
- 5). Pentru curatoratul scólei 24 fl. v. a.;
- 6). cortelu liberu si gradina de legumi.

Dela recurenti se cere testimoniu de calificatiune pentru statiuni de clas'a I., esamenu din limb'a magiara, si se se presinte in vre-o Dumineca ori serbatória la Sta. biserică spre a-si arată desteritatea in cantu si tipicu.

Cei ce voru produce testimoniu despre absolvirea a celu pacinu 4 clase gimn. că pricepu misic'a vocala (notele) si că se pricepu la pomicultura, horticultura, metasaritu si stuparitu — voru fi preferiti

Recursele astfelu instruite si adresate comit. paroch. rom. gr. ort. in Cuvinu, suntu a se tramite — pana in 3/14 Augustu a. c. (cele mai tardiu intrate nu se voru luá in considerare) Domnului protopopu si inspectoru scolaru Giorgiu Popoviciu in *Ménés per Gyrok* —

Cuvinu 8/20 Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea : **Georgiu Popoviciu** ptp. insp. cerc.

Conformu decisului consistorialu diecesanu gr. or. din 21 Iuliu 1883. Nr. 1893. in necsa cu ordinatiunea protopresbiterala dto 27 aprilie a. c. Nr. 317. se escrie concursu pentu deplinirea Statiunei invetiatoresc la scóla vechia-paralela in comun'a bisericésca *Giul'a-magiara*, protopresbiteratulu Chisineului, comitatulu Bichisiului cu terminu de alegere pe 29. Iuliu st. v. a. c.

Salariulu este 200 fl. 10 jugere de pamentu estimatu in bani 126 fl., 2 orgii lemne pentru invetiatoriu; 3. orgii pentru scóla; 6 fl. pentru curatirea scólei, 6 fl. pentru conferintie; — stolele cantonale dintr'o parochia, si anume: 1 fl. dela immormentári mari, 50 cr. dela cele mici si cuartiru liberu. — Se obsérva inse, că dupa mórtea veteranului invetiatoriu pensionatu, — se va ameliorá plat'a invetiatoriuului cu 10 jugere de pamentu si 2 orgii de lemne.

Doritorii, cari voiescu a fi alesi, au a-si tramite recursele instruite cu documentele prescrie in „Statutul organicu;“ — Competitorii se fie preparandi absoluti, si se scie limb'a magiara, cei cu clase gim. voru fi preferiti; — Recursele adresate comitetulu parochialu, se le substérna Preonoratulu Domnu protopopu si Inspectoriu scolaru in Kétegyház pana la 28 Iuliu a. c.

Recurentii sub durat'a concursulu au a se presentá in st'a biserică, de a-si arată prax'a in cantari si tipicu.

Giul'a-magiara, 6. Maiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Petru Chirilescu**, protop. insp. scol.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu de suplentu pe langa veteranulu invetiatoriu *Iosifu Motiu* la scóla I-a rom. gr. or: din *Giula-Varsianu*, cu terminu de alegere pe Duminec'a din 5 August a. c.

Emolumintele suntu 1) 100 fl. in bani gata. 2) 8¹/₂ jugere de pamentu aratoriu, 3) 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scóla. 4) curatoratulu scólei 16 fl. 5) pentru conferintia 10 fl. 6) pentru scripturistica 20 fl. 7) cuartiru si gradina de legume. 8) dela immormentari 50 cr. pana la 1 fl. —

Dela recurenti se recere se aiba testimoniu de calificatiune si esamenu din limb'a magiara, si se se presinte in vre-o Dumineca séu serbatória la S. biserică spre a-si arată desteritatea in cantare si tipicu.—

Recursele instruite in sensulu stat: org: adresate Comitetulu parochialu din G. Varsianu se le substérna P. On. D. Petru Chirilescu protopresbiteru in Kétegyháza.

Gy.-Varsianu la 24 Iuniu 1884.

Comitetulu parochialu.

In concielegere cu mine : **Petru Chirilescu** m. p. ppbiteru insp. scol.

In conformitate cu decisulu Venerab. Consistoriu diecesanu alu Caransebesiului din 3 Mai a. c. Nr. 316 B. se scrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu pe langa nepotintiosulu parochu George Popoviciu din *Maidanu*, protopresbiteratulu gr. or. rom. alu Oravitiei, cu terminu de concurare pana la 5/17 August a. c. in care dí va fi si alegerea.

Emolomentele impreunate cu acest postu suntu:

- a) $\frac{1}{3}$ parte din sesiunea parochiala constatoria din 32 jugere.
- b) $\frac{1}{3}$ parte din tóte venitele stolari dela 150 familii.
- c) $\frac{1}{3}$ parte din birulu parochialu in natura dela 150 familii.

Doritorii de a competá la acestu postu au a-si tramite suplicele de concursu instruite conformu Stat. org. si regulamentulu pentru parochii si adresate comitetulu parochialu, P. O. Domu. protopresbiteru tract. Andreiu Ghidiu in Oravitia pana la terminulu susindicatu.

Se obsérva că concurentii pre langa testimoniu despre absolvirea teologiei cu calculu eminent, se aiba celu pucinu 6 clase gimn. de órece parochia dupa reducere va fi de clas'a I.

Maidan, in 6 Iuliu 1884

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine : **Andreiu Ghidiu**, ppresb, rom. gr. or.

Pe bas'a ordinatiunei Venerabilulu Consistoriu aradanu dto 14/26. Iuniu a. c. Nrii 1607. 1609. 1764. se escrie Concursu pe statiunea de invetiatória la scóla de fete din comun'a *Paulisiu*, Comit. Arada Prototopresbiteratulu Totvaradiiei, cu terminulu de alegere pe 12/24 Augustu a. c.

Emolumintele suntu :

- 1) In bani gata 200 fl. 2) 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scóla 3) Pentru conferintia 10 fl. 4) Pentru curatoritu 12 fl. 5) Pentru scripturistica 2 fl. 6) Cuartiru liberu cu gradina de legumi; si in fine dupa segregarea islazulu sperative va avea de a folosi 14 jugere de pamentu.

Dela recurente se racere sa fie absolute preparandiste, se aiba esamenulu de calificatiune, se fie deprinse in limb'a magiara, se scie propune fetiteloru cantarile bisericesci — de a putea din candu in candu tiené ceremoniile in biserică.

Dorítórele de a ocupá acestu postu, suntu avisate a-si intitulá recursele sale Comit. parochialu, si a le transpune M. O. Domnu Moise Bocsianu Inspectorulu din tractulu Aradului in *Curticiu* — nainta de alegere.

Paulisiu, la 8/20. Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu; **Moise Bocsianu** m. p. insp. scol. cerc.

Se escrie pentru ocuparea definiva a postulu de invetiatória dela scóla gr. or. romana de fetitie din comun'a *Sambateni*, cu terminu pana la 29. Iuliu st. v. a. c. in carea dí se va tiené si alegerea pelanga emolumintele urmatóre:

